

Do druku nr 1962

1001-1.0280.355.2025

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.333.15.2025

Data wpływu 11.XII.25r.

RPW/41229/2025 – 1P

EZD RP KS
(BPW-III)
Data rejestracji: 2025-12-10
Data wpływu: 2025-12-10

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 października 2025 r., nr SPS-III.020.333.6.2025, dotyczące *komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze* (druk sejmowy numer 1962), przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 § 1 pkt 12 *ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze* ((Dz. U. z 2024 r., poz. 390), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na bardzo istotną rolę i pozycję advokatury w funkcjonowaniu państwa i wymiaru sprawiedliwości, a co za tym idzie należy dążyć do zapewnienia transparentności jej finansowania. Wydaje się, że projektowany przepis art. 1a pkt 4 lit a przewidujący możliwość udzielania samorządowi adwokackiemu dotacji i subwencji może w tej materii budzić wątpliwości, szczególnie, że w ślad za tym nie sformułowano żadnych regulacji uzupełniających wskazujących kto i na jakich uprawniony jest do udzielania subwencji i dotacji i jakie winno być jej przeznaczenie.

W projektowanym art. 3 pkt 9 Prawa o advokaturze wskazuje się, że zadaniem samorządu adwokackiego jest „współdziałanie z organami administracji publicznej oraz organizacjami pozarządowymi, w tym pozazawodowymi, a w szczególności z samorządami zrzeszającymi inne zawody zaufania publicznego w kraju i zagranicą”.

Samorządy zawodowe nie są jednak ani organami administracji publicznej, ani organizacjami pozarządowymi. Zasadne wydaje się zatem usunięcie z treści pkt 9 wyrazów „a w szczególności”, a ponadto poprawienie błędu literowego („zagranicą” zamiast „za granicą”).

Nietrafne jest proponowane w dodawanym art. 3 ust. 3 Prawa o adwokaturze przyznanie samorządowi adwokackiemu w postępowaniu cywilnym uprawnień organizacji pozarządowej, a w postępowaniu karnym - uprawnień organizacji społecznej. Zmiana ta nie została objaśniona w uzasadnieniu projektu.

Jak stanowi art. 90 k.p.k., organizacja społeczna może uczestniczyć w postępowaniu sądowym, lecz jedynie wówczas, gdy zachodzi potrzeba ochrony interesu społecznego lub interesu indywidualnego, objętego zadaniami statutowymi tej organizacji, w szczególności ochrony wolności i praw człowieka. Brzmienie projektowanego art. 3 ust. 3 nie pozwala stwierdzić, czy warunek ten, w intencji projektodawców, miałyby zastosowanie także do samorządu adwokackiego, czy też samorząd adwokacki posiadałby wskazane uprawnienia niezależnie od spełnienia tego warunku, co oznaczałoby, że samorząd może brać udział w dowolnym postępowaniu.

Należy zatem zauważyć, że zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji samorząd zawodowy powinien reprezentować osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawować pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów. Co za tym idzie, nie jest zadaniem samorządu zawodowego uczestniczenie w procesach cywilnych i karnych w charakterze reprezentanta interesu społecznego, ponieważ samorząd zawodowy z definicji reprezentuje interes zawodowy, nie ogólnospołeczny. Potrzeba ochrony interesu indywidualnego poszczególnych obywateli jest już wystarczająco zaspokajana przez adwokatów występujących w sprawach karnych lub cywilnych w charakterze obrońców lub pełnomocników, umocowanych przez samych zainteresowanych. Natomiast jeżeli intencją projektodawcy było wyposażenie samorządu adwokackiego w uprawnienie do udziału w sprawach, w których pokrzywdzonym lub oskarżonym jest adwokat, można zauważyć, że adwokat z racji wykonywanego zawodu posiada niezbędną wiedzę prawniczą, tak więc nie wydaje się niezbędne wspieranie go w tym zakresie przez samorząd adwokacki; należy też wskazać, że projekt nie przyznaje takiego uprawnienia żadnemu innemu samorządowi zawodowemu, w tym również

zrzeszającemu osoby wykonującemu zawody inne niż prawnicze.

Ponadto, zgodnie z projektowanym art. 3 ust. 3 samorząd adwokacki ma otrzymać „uprawnienia organizacji społecznej, o której mowa w art. 90 ustawy (...) Kodeks postępowania karnego”. Projektodawca nie używa tu zaimka „których”, odnoszącego się do uprawnień wskazanych w art. 90 k.p.k., ale zaimka „której”, odnoszącego się do organizacji społecznej jako takiej – co oznacza, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 3 ust. 3 przepis ten odnosi się także do uprawnień organizacji społecznej przewidzianych w art. 271 § 1 k.p.k., art. 342 § 2 k.p.k. lub art. 611fb § 3 k.p.k., a przy szerszej interpretacji – także do wszelkich uprawnień przewidzianych dla organizacji społecznych w innych ustawach.

W odniesieniu do art. 4 ust. 1 pkt 3, nie wydaje się zasadną regulacją, stanowiącą, że działalność adwokata polega między innymi na „opracowywaniu projektów aktów prawnych, w tym aktów normatywnych”. W porównaniu z dotychczas obowiązującym brzmieniem art. 4 ust. 1 Prawa o adwokaturze, który stanowi, że zawód adwokata polega m. in. na „opracowywaniu projektów aktów prawnych”, nowa regulacja dodatkowo wskazuje „akty normatywne”. Takiej kompetencji ustawodawca nie przyznał nawet organowi konstytucyjnemu, jakim jest Rzecznik Praw Obywatelskich. Podmioty, którym przysługuje inicjatywa ustawodawcza dysponują odpowiednimi komórkami, jak departamenty prawne, oraz odpowiednimi organami, jak Rządowe Centrum Legislacji, gdzie zatrudnia się osoby mogące wykazać się ukończoną aplikacją legislacyjną oraz znajomością zasad techniki prawodawczej. Nie wydaje się zasadne, aby podmioty te zlecały adwokatom odpłatne wykonywanie czynności, które do tej pory wykonywane były przez pracowników tych podmiotów w ramach obowiązków służbowych. Z uwagi na to, umocowanie adwokatów do opracowywania projektów aktów normatywnych można uznać za zasadne wyłącznie w zakresie, w jakim obejmowałoby ono projekty wnoszone przez obywateli w wykonaniu inicjatywy ustawodawczej, o której mowa w art. 118 ust. 2 Konstytucji – co należałoby jasno wskazać w projekcie.

Nie do końca jasne są przepisy projektowanego art. 4 ust. 1aa oraz ust. 1b Prawa o adwokaturze. W uzasadnieniu projektu wskazano, w jednym zdaniu: „Dodano też ust. 1aa i 1ab uzupełniające katalog czynności adwokata, będących świadczeniem pomocy prawnej, które nie mają charakteru procesowego, a również są pomocą prawną, a to

„pomoc przy zawieraniu umów, których przedmiotem jest świadczenie pomocy prawnej oraz prowadzenie działalności polegającej na zorganizowanym dochodzeniu roszczeń osób trzecich, w ich imieniu lub na ich rachunek.”.

Wskazuje to, że w ocenie projektodawców za pomoc prawną należałoby uznawać pośrednictwo w zawieraniu umów, których przedmiotem jest świadczenie pomocy prawnej, czyli innymi słowy polecenie innego adwokata lub radcy prawnego – mimo że nie stanowi to w istocie świadczenia pomocy prawnej. Regulacja ta wydaje się zatem wątpliwa.

Działalność polegająca na zorganizowanym dochodzeniu roszczeń osób trzecich (ust. 1ab) oznacza prawdopodobnie dochodzenie roszczeń opartych na tej samej podstawie w ramach postępowania grupowego. Biorąc pod uwagę, że art. 4 ust. 4 *ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym* nakłada obowiązek zastępstwa powoda przez adwokata lub radcę prawnego, należałoby rozważyć, czy projektowany art. 4 ust. 1ab Prawa o adwokaturze jest w tym aspekcie konieczny. Jeżeli zgodnie z intencją projektodawców przepis ust. 1ab miałby objąć inne sytuacje niż wskazane w powołanej ustawie, wskazane byłoby doprecyzowanie tej regulacji oraz objaśnienie jej celu w uzasadnieniu projektu.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Dariusz Korneluk
Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego